

Европейската мрежа за Нулеви отпадъци, Zero Waste Europe, е създадена, за да даде възможност на общностите да преосмислят своето отношение към ресурсите. Нараства броят региони, в които местни групи от хора, бизнеси и общински служители предприемат значими стъпки за премахване на отпадъците в обществото ни.

КАЗУС

#4

Май 2015

ИСТОРИЯТА НА КОНТАРИНА

Публичното дружество Контарина (Contarina) обслужва Приула и Тревизо в Северна Италия – областите, които се представят най-добре в предотвратяването и рециклирането на отпадъци в сравнение с голяма част от Европа. Каква е тайната на Контарина, за да успява да рециклира два пъти повече от средното ниво за Европа и да генерира пет пъти по-малко остатъчни отпадъци?

Венето е един от 20-те региона на Италия. Този регион, в който живеят малко пог 5 милиона жители, побеждава останалата част от страната със своето ниво на рециклиране от 65%. Публичното дружество Контарина отговаря за управлението на отпадъците в по-голямата част от провинция Тревизо, включително столицата Тревизо. Там компанията обслужва 554 000 жители в 50 общини, като са достигнали ниво на разделяне при източника до 85% и генерират едва 53 кг остатъчни отпадъци на човек годишно. За сравнение средното ниво за ЕС е 42% разделяне при източника и 285 кг остатъчни отпадъци на човек годишно.

Не само тези впечатляващи нива правят Контарина шампион по нулеви отпадъци, но и отгадеността за непрекъснато подобряване на ефективността и напредване към нулевите отпадъци. Целта е рециклиране на 96,7% от отпадъците до 2022 г. и намаляване на остатъчната фракция до 10 кг на човек годишно. Наистина правилна цел!

Съставките на успеха

Контарина успява година след година да увеличава постоянно нивата на рециклиране, благодарение на решението, което провинцията (административна единица в Италия) взема през 2005 г. Тогава тя изключва изгарянето на отпадъци от системата – необходимо условие за възстановяването на стойността на ресурсите в най-пълна степен. Така, без да е задължена да изпраща отпадъци за изгаряне, но с натиск от пазара да рециклира повече, Контарина продължава да повишава нивата на рециклиране, докато други компании нямат напредък, защото са обвързани с договори, които ги задължават да захранват с отпадъци инсинераторите (специални съоръжения за изгаряне на отпадъци).

Втората решаваща съставка е добрата политическа воля и междупартийният консенсус през последното десетилетие. Това е важна особеност, защото сред 50-те общини има кметове от всякакви политически партии в диапазона между ляво и дясно. Въпреки това те успяват да постигнат консенсус относно управлението на отпадъците. Това показва, че **Нулеви отпадъци преди всичко означава здрав разум и добро управление, което води до увеличаване на оперативната ефективност и парични икономии.**

Тревизо в регион Венето, Италия

Трето, оперативното управление се представя изключително добре: екип от професионалисти продължава да напредва в правилната посока и не спира да оптимизира системата, дори когато навлиза в сфери, в каквито регион от този размер не е работил до момента.

И последно, но не по важност, зад всеки добър проект има силна подкрепа и добри съвети. В случая Контарина разчита на подкрепата на експертите в Европейската мрежа за Нулеви отпадъци, което помага за напредъка във всеки един решителен момент.

- 100% публично дружество
- Обслужва 50 общини
- 645 служители

Историята на публичната компания

Контарина е публично дружество, притежавано от Консорциума Priula (Conorzio Intercomunale Priula) и Консорциума TrevisoTre (TvTre), които заедно представляват 50 общини. Контарина започва работа през 1989 г. като наполовина частно, наполовина публично предприятие, предоставящо услуги за 5 общини в консорциума Priula и малко по малко се разширява, започвайки да предоставя услуги по събиране, преработване, управление и комуникация за повече общини. През 2006 г. консорциумът TvTre влиза в Контарина, разширява броя на общините и придобива 40% от акциите на компанията, която на практика става 100% публична.

Ежедневните цели на компанията са увеличаване процента на разделно събиране и намаляване на количеството образувани отпадъци (по-точно на nereциклируемите отпадъци), за да се повиши качеството на събраните рециклируеми материали, както и да се подобри предлаганата

услуга, оптимизирайки съотношението между разходи и ползи. Компанията също така управлява преработвателни предприятия, които се занимават със сухи nereциклируеми отпадъци, както и с биоотпадъци и зелени отпадъци. В момента Контарина работи по две нови предприятия за преработка на рециклируеми отпадъци и за рециклиране на абсорбиращи продукти за лична хигиена.

Контарина се занимава и с други общински услуги като събиране и третиране на отпадъците, както и почистване на улиците, събиране на специални и опасни отпадъци и поддържане на гробищата. Успехът на Контарина е резултат от комбинацията между няколко фактора:

- Много високи нива на разделяне при източника;
- Стимули за намаляване на отпадъците чрез системата „Плащаш повече, ако изхвърляш повече“;
- Прозрачност и ефективност;
- Политическа воля и ангажимент за непрекъснато подобряване на системата.

Система за интегрирано управление на отпадъците

Системата за интегрирано управление на отпадъците започва от проектирането на предмети и опаковки, с оглед на целия жизнен цикъл, с целта да бъде устойчива във всичките си етапи.

Сметобирание от тротоара

Видове контейнери

Ефикасно разделно събиране при източника

За да се достигнат изключителните нива на разделно събиране от 85% се налага системата да бъде крайно ефективна. Това може да бъде постигнато само с използването на интензивен и приспособен начин на събиране от тротоарите пред домовете, съчетан със системата „Плащаш повече, ако изхвърляш повече“.

Твърдите битови отпадъци се събират в пет или шест основни отпадъчни потока: nereциклируеми сухи, биоотпадъци (хранителни отпадъци), градински отпадъци, хартия и картон, стъкло, пластмаса и метални кутии. В някои общини стъклото се събира заедно с пластмасата и металните кутии. Те се поставят в специални кошчета, обозначени с определени цветове, които са лесно достъпни, безплатни и се събират от тротоара.

Различните потоци от отпадъци се събират в различни дни от седмицата. Най-често се събират най-важните – хранителните отпадъци, а най-рядко – остатъчните отпадъци, които са и най-малки като обем. Хартията, зелените (градински) отпадъци и други рециклируеми предмети се събират между един и три пъти седмично.

Тротоарното събиране се допълва от EcoCentri (еко-центрове): центрове, оборудвани с големи контейнери за различните видове отпадъци: от агрегати до едрогабаритни отпадъци, електрически и електронни уреди, опасни отпадъци и други.

„Плащай колкото изхвърляш“: колкото по-малко изхвърляш, толкова по-малко плащаш

Друг фундаментален принцип на модела „Контарина“ е, че цената на услугата за потребителя (семество, компания, корпорация или друг обект) е пропорционална на количеството произведени отпадъци. Това стимулира правилното поведение и свежда до минимум генерираните отпадъци, като насърчава и домашното компостиране.

По-конкретно, това се свежда до разделянето на таксата за генериране на отпадъци на две части:

Такса „Плащаш повече, ако изхвърляш повече“

една фиксирана и една променлива. Фиксираната част зависи от броя членове на едно домакинство, докато променливата се изчислява според два фактора. Първият санкционира броя изпразвания на контейнера за неретикулируеми сухи отпадъци. Вторият е бонус за домакинствата, които извършват домашно компостиране – те получават намаление от 30% на променливата такса.

Създаване на работни места и спестяване на разходи със стратегията за Нулеви отпадъци

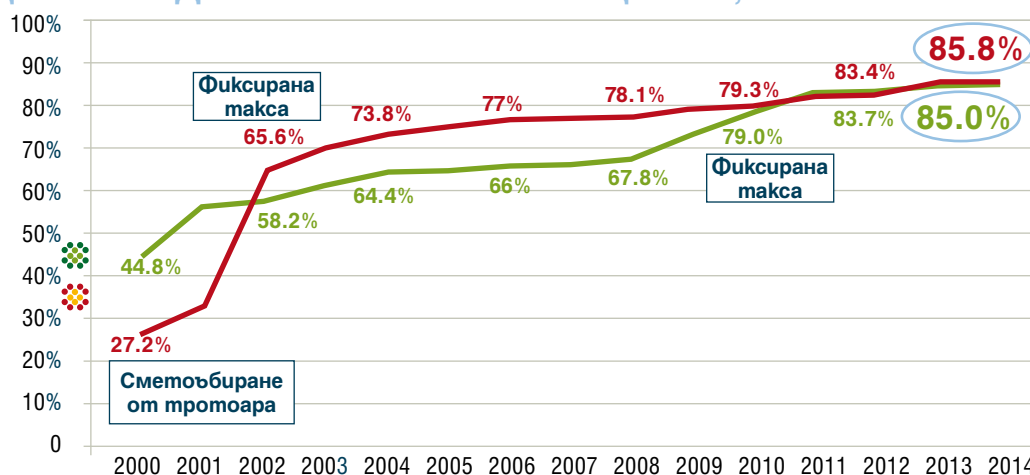
Програмата на ООН за околната среда поставя т.нар. „Зелени работни места“ сред онези с най-голям потенциал за растеж в близко бъдеще. Служителите на Контарина имат „зелени професии“ и допринасят за развитието на компанията. Броят на нейните служители расте, което на местно ниво потвърждава прогнозата за световен растеж в сектора. През 2014 г. в град Тревизо, оперативните разходи на Контарина са ограничени, през което време са създадени 26 нови работни места.

Компанията има за цел да предложи и нови услуги на територията с особено внимание върху тяхното социално въздействие. За много от услугите, които предоставя (например почистване, управлението на EcoCentri, поддържане на обществени паркове и т.н.), компанията си сътрудничи със социални кооперативи, които работят в областта на наемането на хора в неравностойно положение.

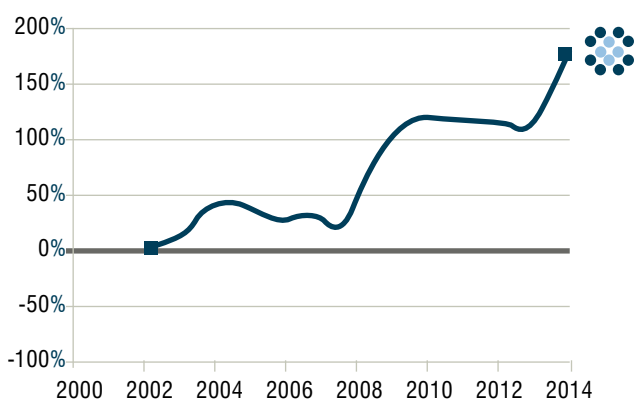
Ангажиментът на Контарина в тази област продължава чрез прилагането на социални проекти, които насърчават повторната интеграция на продължително безработните и на онези, които не отговарят на изискванията за подпомагане. Тази интегрирана система за управление създава положителни ефекти, които отиват много по-далеч от просто събиране на отпадъци: системата обхваща проблемите на околната среда, икономиката и живота на хората.

Процентът разделно събиране на отпадъци през 2013 г. в общините, обслужвани от Контарина, е близо 85%, като в някои общини достига върхове от около 90% и се нарежда далеч над средното ниво за страната (понастоящем около 42%), както и над средното регионално ниво (регион Венето с 5 милиона души население в момента достига около 65%, това е най-високото

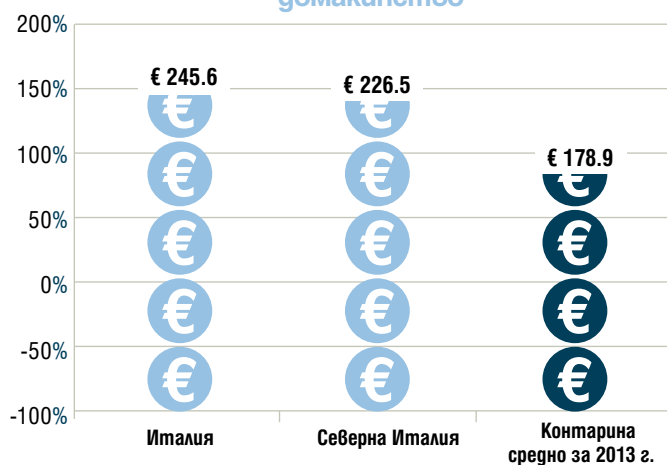
ЕВОЛУЦИЯ НА РАЗДЕЛНОТО СЪБИРАНЕ В ОБЩИНИТЕ, ОБСЛУЖВАНИ ОТ КОНТАРИНА

Откриване на зелени работни места в Контарина

Сравнение на годишната такса за едно домакинство

средно ниво за регион в Италия).

Дори генерирането на nereциклируеми сухи отпадъци (кг на жител годишно) е достигнало оптимални нива. **Всеки жител на управляваните от Контарина общини изхвърля средно 53 кг остатъчни отпадъци годишно.** Комбинацията от по-високо ниво на разделяне и, следователно, по-малко количество генерирани nereциклируеми сухи отпадъци спомага за ограничаване на разходите, които са средно около 178 евро на домакинство годишно в Приула.

Сравнението с разходите в останалата част на Италия показва как доброто управление и високите нива на рециклиране спестяват пари на данькоплатците. През последните 15 години разходите за управление на отпадъците в Контарина са се увеличили с едва 8%, а на национално ниво – със 70%, докато общият ценови индекс е нараснал с около 30%.

Прозрачност – ключов

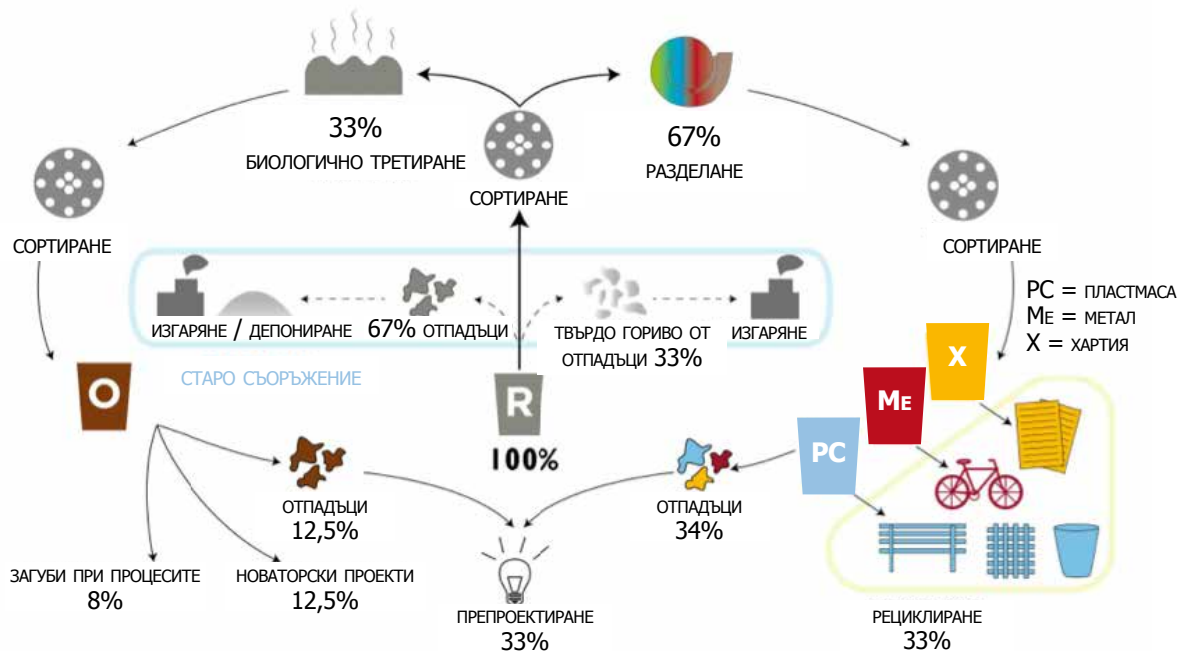
фактор за непрекъснато подобряване на системата

Важно е гражданите и другите заинтересовани страни да имат ясна представа за това как функционира системата, за да работят стимулите, които подтикват хората да направят правилния избор. За оператора това е и ключът към управлението на данните по интелигентен начин, към информацията за това къде има възможност за подобряване и оптимизиране на системата.

Тази система включва единна база данни, където информацията за всички потребители може да се разглежда заедно с тяхното географско положение, осигурени контейнери, брой събирания и приложимите ставки.

Тази уникална база данни позволява на потребителите да проверяват в интернет информацията за своето потребление и да докладват всякакви несъответствия.

ПРЕРАБОТВАНЕ НА ОСТАТЪЧНИТЕ ОТПАДЪЦИ Настоящо положение и планирано развитие

От изгаряне на остатъчните отпадъци към Нулеви отпадъци

През последното десетилетие Контарина изпраща остатъчните отпадъци в завод за механично-биологично третиране (МБТ). Резултатът от процеса на МБТ е превръщането на 33% от остатъчните отпадъци в отпадъчно гориво (гориво, получено от отпадъци, известно като RDF – Refuse Derived Fuel), което впоследствие се изгаря с оползотворяване на енергията, а останалите ниско калорични отпадъци се извозват до сметищата. С възприемането на принципите на Нулеви отпадъци обаче се търси по-добър и смислен начин за употреба на тези материали.

През 2015 г. Контарина трябва да започне експлоатацията на завод за възстановяване на материали и биологично третиране – значително по-ефективен метод за рециклиране чрез възстановяване на материали от остатъчните отпадъци.

С новата система за управление на остатъчни отпадъци е възможно да се намали частта на подлежащите на изхвърляне остатъчни вещества до 46,5% от общия остатъчен отпадък. Така, 85% от отпадъците се отделят при източника, 15% или 53 кг на жител годишно се преработват и само 46,5%

от тези 15% или 53 кг се изхвърлят. Това означава, че едва 24 кг от всички генерирани отпадъци на жител годишно се стабилизират и изпращат за депониране.

За разлика от изгарянето или депонирането, този метод прави отпадъците много видими и позволява на изследователи и дизайнери да изучават кои предмети и продукти не могат да бъдат рециклирани, за да бъдат премахнати те от системата.

Освен че така се възстановяват повече материали от остатъчните отпадъци, тази система работи със студено обработване, което значи, че е **много по-ефикасна и безопасна от гледна точка на общественото здраве в сравнение с всякакъв вид изгаряне на отпадъците**. Също така инвестицията в необходимите за този алтернативен метод машини е многократно по-изгодна от изгарянето (около 4-5 пъти по-евтино за един и същ капацитет). Но най-важният аргумент е приспособимостта на този вид обработка на остатъчни отпадъци, тъй като системата е в състояние постепенно да преработва големи количества разделно събрани материали (органични, хартиени, пластмасови и т.н.) и по-малко остатъци, като по този начин поддържа и съгласува два полезни ефекта – максимално разделно събиране и намаляване на отпадъците.

Бъдещи цели на Нулеви отпадъци

Контарина вече е постигнала изключителни резултати, но това не я прави самодоволна. Компанията се стреми да отива все по-далеч в онова, което олицетворява духа на Нулеви отпадъци: никога да не се отказваме от усилията за намаляване на отпадъците.

Кметовете на общините в рамките на публичното дружество са се ангажирали да ускорят пътя към целта за нулеви отпадъци. За да направят това, те са си определили следните цели до 2022 г.:

- намаляване на досегашното общо количество генерирани отпадъци с цел до 280 кг на жител годишно (средната стойност за ЕС през 2012 г. е 492 кг);
- намаляване на текущата стойност на остатъчните отпадъци с цел до 10 кг на жител годишно (средната стойност за ЕС през 2012 г. е 285 кг);
- достигане на 96,7% разделно събиране на отпадъци;
- намаляване на досегашното количество едрогабаритни отпадъци с 80% с цел до 2 кг на жител годишно;
- увеличаване на участието в домашно компостиране с 80% в сравнение със сегашния процент (до 40% участие);
- продължаване на оптимизирането на дейности, които спестяват енергия и изкопаеми горива;
- подкрепа на публични или частни инициативи за изграждане на центрове за разделно събиране на отпадъци и повишаване на осведомеността относно намаляването на отпадъците, повторната употреба и рециклирането, както и увеличаване на броя на специализираните центрове, които прихващат използвани предмети преди те да се превърнат в отпадъци;
- насърчаване на политиката за местна храна – „Нулеви километри“, която цели повишаване на потреблението на продукти от близко разположени източници, които генерират по-малко отпадъци от храна и опаковки;
- основаване на „Обсерватория за нулеви отпадъци“ с цел постоянно изследване на остатъчни продукти, за да бъдат подложени на преосмисляне и по-добро проектиране.

Бъдещи цели към Нулеви отпадъци

до
2022

96,7% рециклиране на отпадъците

- (минус) 80% остатъчни отпадъци

Текст: Жоан Марк Симон
Zero Waste Europe
Ноември 2014

Zero Waste Europe е признателна за финансовата помощ от Европейския съюз. Цялата отговорност за съдържанието на тази публикация е на Zero Waste Europe. Изданието не отразява непременно становището на финансиращата институция и тя не носи отговорност за употребата на информацията в него.

Източници:

Contarina S.p.A. Via Vittorio Veneto, 6, 31027 Lovadina di Spresiano (TV) Italy
<http://www.contarina.it/>

За повече информация:

www.zerowasteurope.eu
www.facebook.com/ZeroWasteEurope
www.zazemiata.org

Контакти:

info@zerowasteurope.eu
Twitter @zerowasteurope

Признание-Некомерсиално-Споделяне на споделеното 4.0

Отпечатано на рециклирана хартия